

Пише:
Небојша
Кнежић

Торонто, март 2009.

Тазе обријан(четкица и сапуница) а онда лицем натопљеним питраломом, загледам у огледалу свој лик и мрштим се јер на бради и образима немам довољно длака, бријање је тек било "имитација мушкости"! Али нова кошуља од уштирканог пуплина и краватица "долће вита" гарантовале су да сам бар три године старији....

Напуниосамосамнаестироћендан и вријеме је било да кренем као сваки одрастао човјек у кафану, тамо гдје залазе људи, гдје се мужевност развија у најпозитивнијем правцу, гдје се стјечу пријатељства и гдје је атмосфера као створена за мушкарце достојне свога пола и образа....

"Гдје ћемо вечерас!?" каже један од нас узбуђеног гласа, док као четворка корачамо улицом, важно и нашепурено попут браће Далтон.

"У "градску!" кажем хладнокрвно пазећи да не примјете велику кнеглу коју сам прогутао. Усправно и трудећи се да то буде лежерно, улазимо у "салун" већи од свакога каубојског. Не обазиремо се али знамо и осјећамо да су све очи уперене у нас....

Та Градска кафана за град Сарајево била је "салун" кога си као домаћи или тек неко у пролазу обавезно морао посјетити. Налазила се у самом центру града и била је велика, свјетла и пространа, боље рећи, неизбјежна. Њена предност, осим добре локације, ишла је у "ћеиф" канцелерашима који су радили уоколу једнако као студентима и радничкој омладини која се од раног јутра увијек мувала по језгру града.

Начочила се "градска" између Великог парка и рушевина цијелог квартала између Радићеве и Мисирбине тако да су осим легендарне Истре нестала још два, три бирцуза, па се и "професионалне" пијандуре мало уљудише и постадоше гости много отменије "градске" у коју осим граје,веселја и црвених носева унесоше обичај чашћавања сусједних столова и елегантнoг давања бакшиша младим и школованим конобарима који су били нека нова генерација са завршеном средњом угоститељском,,а не као они старохани, лукавих очију и љепљивих прстију, али на чије су конобарске фазоне падали и најокорјелији кафански ветерани.

"Изволите, молим, шта ћете попити?" уз наклон нам се обраћа конобар, голобрадан!

Важно наређујем "whisky",,,а онда зналачки приупитам, "а какав виски точите!?"

"не точимо друже,,сипамо га из флаша" каже овај задобовавши вршцима прстију о дно тацне коју је држао у руци.

Пазим да се не заруменим у лицу и водим рачуна да не реагујем на подмијех својих "далтона" па брже

боље питам" а које су "марке"!?

"имамо само двије врсте, "џони вокер" и "рацкеј виски" каже овај

Подмијех мојих јарана постаје "непријатељски".

"па онда "џони",,,и дупли"! јер овај "ракеј" ме подсјећао на ракију смрдуљу коју ми је мати неколико пута стављала као облоге на неке убоје,,а то небих да пијем...

"са ледом или без!?"

"са три коцке леда!" кажем као неко ко у тим стварима има велико искуство.

Конобар записује у блокче моју наруџбу. Коначно знам назив отменог пића кога ћу први пут пити у своме животу!

Ускоро у "градској" постајем редован гост. Свом првом конобару знам и име, навикао је на моје наруџбе и бакшише на којима нисам штедио како бих купио његово "поштовање" јер само ми је оно могло подићи углед у тако великој и отменој кафани у којој сам ускоро напросто огрезао! Никада не оскудевам за слободну столицу, упознаје ме са рајом, уважавано изговара моје име! Блиски и веома одани постају ми и остали конобари које придобијам, бакшишхалалом, па како друкчије!

Пријатељи се множе, мерак ми кад улазим а неколико ме столова зове да сједнем, име ми изговарају гласно, поздрављају још гласније, милина ми у души,,пердах! У кафани сам сваку вече и ускоро са виски'а прелазим на "мекша" и јефтинија пића, "влахов", "пелинковац", "џин", "вотка", "рубинов", "навипов". Морам признати да сам био велики таленат и добар кафански ђак, учио сам, све за саму петицу..

Ускоро се у истој згради, у самом продужетку отвара Кино Дубровник и "градска" постаје још отменије мјесто, у њу почињу да залазе озбиљнији гости који послје "експреса" и сока од кајсије, вишње и марелице одлазе на премијере филмова ФЕСТ-а

У "градској" је све теже добити столицу,,а затим се и конобари похасише и мој ситни бакшиш постаде мизеран у њиховим очима јер су свако слободно мјесто чували за неке важне чилабере и њихове миндерпузе....

Вријеме пролази, гости "градске" се множе и све су трбушатији и главатији, а зној и воњ којима су природно надахнути никакав дезодоранс којим су се запрашивали није могао утулехати. Напросто, изничили су од-

ГРАДСКА КАФАНА

ЈЕЛ' САРАЈ'ВО ГДЈЕ ЈЕ НЕКАД БИЛО

некуда, шљегали у град од којекуда, те убрзо постајали важан фактор урбаног-градског прогреса....

И док се један дан важно шепурим са једном малом с' "медицине", таман јој се шлихтам, а поза и начин на који сједим на столици, моме људском бићу дају и те како достојанство, дивила ми се у сваком погледу, нарочито су јој се образи жарили када неко уђе, пружи ми руку или када са сусједног стола пошаљу туру пића,,прилази нам мој први конобар"џони вокер", који ужурбаном и заповједно каже да се помакнемо и направимо мјеста за још двоје!?

И ако се опирем и скоро пријетим да ћу се дићи и заувјек нестати као гост из "његовог" објекта, само каже, "ма да хоћеш вала,,доста ми те је!"

Мала с'"медицине" разочарано гледа у моју немоћ и трећеразредну кафанску славу и ја подвијена репа правим мјеста за пар који ни "добар'ече" не рекоше а раскомотише се!? Палим цигарету на цигарету и слушам задриглог, маторог кењца који студенткињи Више Економске или Организације рада, сто-посто обећаје посао у "своме" предузећу!

Она га пасе док је он испод стола штима масним шапама. Опире се тек умјерено док им сервирају неки скупи ликер и цијелу флашу "Балантајна"! "џони вокер" игра валцер око њих а нас и не примјеђује. Као два сирочића сједимо за обронцима стола кога су то двоје окупирани!

А да идемо у кино, игра Грофица из Хонг Конга кажем јадно, да јадније не може бити, ма као неки провинцијалац који је први пут у својој паланци изашао са локалном џуром!

Не могу,,ускоро имам испит, морам да учим,,ја бих кући" диже се и у ташницу стави кутију Кента а у којој су биле сасвим неке друге цигарете, али кутија је била "тврда", оригинал и веома упадна...

"добро,,испратићу те!" грабим свој "ронсон" са стола....

"не треба, сама ћу,,само ти остани" махну руком и нестале у кафанском "корз'у" јер за "градску" је било примјерено да буљаци знатижењика улазе и излазе, вјечито тражећи некога, вучији зентајући уоколо...

И у тренутку се диже, махну руком конобару и уз мој протест овај је пусти да оде а онда ми приђе и на столу рачун кога одмах затражи да платим!?

Али зашто,,па ја остајем!? кажем шокирано

"Ма јок, ово је вечерас сто за двоје, ако ти се и даље сједи иди у други дио сале, ено у онај ћошак, хајде, али прво плати, оно тамо је туђи рејон, други конобар ће те служити!"

Покуњено одлазим и сједам за сто неких пензионера који су играли доmine, скркали кафу и сваки час из џепа вадили "унучиће" па "трзали", да конобари не примјете.

И тако, од тада, свако наручено пиће сам одмах морао платити, ту су ме све мање препознавали а и они са којима сам од самог почетка уживао славу "градске", постадоше ређи. Неки се изгубише, други на све могуће начине, нарочито добрим бакшишима и увлачењем ухљупима у,,испод пазуха, на

једвите јаде задржаше боље кафанске позиције. Столови се све чешће почеше састављати а скупи рачуни за поједено и попијено плаћати печатима разних фирми и предузећа!

И док уз сами улаз у WC-из кога заударују амонијачне киселине, пијем "теретно" пиво са неколико посљедњих мохиканаца из добрих времена и гледам како се за "бољим" столовима запошљавају рођаци са села, или студенткиње ни са пола завршеног факултета, те којекакви средњошколци на радна мјеста са високом школском спремом, уз продоран писак из дебелог цријева неког госта који се заглавио на WC-шољи, одлучујем да заувјек мијењам кафану!?

А онда за мање од годину, неки се од "паметњаковића" досјети да "градску" укине и у њеном простору отвори банку и мјењачницу!?! Али мени је то тада било потпуно свеједно, јер ја сам у међувремену сањарио о Сени, Латинском кварту, Монмартру, Пигалу и возној карти за Париз,, у једном правцу,, наравно!